

מסורת הש"ס

א) ג'צ"ב קמב. ערכין ג,י.
ב) [שמחות פ"ג,ג.] א) [נשלח לב,ג.] ד) [נשלח לב: ערכין ג,ג.]
ו) צ"מ לא: ודף דף ז': מדרש ג.
סנהדרין ט. סד: פה: ז': מכות יב. (ר"ה ח) כסוּטוֹט סו: גיטין מה: יבמות ע"א. קדושין י: [נדרסות לא: ע"ז כו. כריתות י"א. זבחים קח:י.]
ו) [ע"י ערכין ג,ג.] ו) יבמות פו,י. (ח) יבמות פו, ט) צ"ב קמב. [ערכין ג,י.] י) [נכסי:א: פוסקן,]
ס) ע"י מהרי"ם,
ט) [גבירי קמב,]
ח) [חולץ לא:י.]

תורה אור השלם

1. דבור אל בני ישראל ואמרתם אֶלְכֶם איש איש כי יִהְיֶה בְּךָ מְבַשֵּׁר וְזוּב שִׁמָּא דְהוּא: ויקרא טו ב
2. וְהִדְרִיךְ בְּהִרְתָּה וְהָבֵן אַתָּה זוּבו לְזָכֵר וְלִנְקָבָה וְלֵאמֹר אִשְׁרֵי יִשְׁכַּב עִם שְׁמָתָהּ: ויקרא טו ט

3. אָרָם בִּי יִהְיֶה בְעוֹר בְּשׁוֹר שְׂאֵת אוֹ סִפּוֹת אוֹ בִּרְתָּה וְהָיָה בְעוֹר בְּשׁוֹר לְנֶגַע חֲרָטָה וְהִבָּא אֵיל אֲחֵר מִבְּנֵי הַבְּהֵמָה:

4. וְלָקַח אֲזוּב וְעִבֵּל בְּפִים אִישׁ שְׂחוֹר וְהָיָה עַל הָאָהֳלָה וְעַל כָּל הַבְּלִים וְעַל הַתְּפִשׁוֹת אֲשֶׁר הָיוּ שָׁם וְעַל הַנֶּגַע בְּעֶצֶם אוֹ בְּחֵלֶל אוֹ בְּמַת אוֹ קִבְּרָה: ויקרא טו יב

5. כִּי יִשְׁבּוּ אֲחֵיהֶם וְיִקְרְוּ וְהָיָה אֲחֵר מֵהֶם וְבֵן אֵין לוֹ לֹא יִהְיֶה כָּל הַבְּלִים וְעַל לֵאמֹר יוֹי יִבְחַד וְכֹא עֲלִיָּה וְלִקְחָהּ לוֹ לְאִשְׁתּוֹ וְיִבְחַד: וירמיה כה ה

6. וְכַתּוּב בִּי יִקְנֶה נֶפֶשׁ עֵקֶן כִּסְפָּה הוּא יִשְׁכַּב בִּן וְיִלְד בִּיתוֹ הֵם יֵאבְדוּ בְּחֵלָמָם: ויקרא כו יא

7. וְכַתּוּב בְּחֵן בִּי הַתִּיחָה אֶלְקֶנֶה גְרוּשָׁההּ וְזָרַע אֵין לָהּ וְשָׂבָה אֵל בֵּית אֲבִיהָ בַּעֲרִיקָהּ מִלְחָם אֲבִיהָ תֵּאבֵל וְכָל יוֹי לֹא יֵאבֵל וְיִקְרָא כֹּכ יב:

מוסף רש"י

ונוחל ומנחיל לאדם. אם נפלה לו ירושה בן ציוס וכו ציוס מנה, מנחיל להקרוצו מנחיל (ערכין ג'י).
דת"ר אשה. ואשה כי מהיה וכו וכו גנדה משפחה קלה, דמכר שבעת ימים מטהיה גנדה (ומיל' לז).
אש איש. כי יהיה זו ומיעד

לז: ערכין ג,י.
כנעוריה. מומן שהיא ריקנית כעין נעוריה, פטת למעשרה (יבמות יט).
סריקא. ריקא, כמו פולן פרק (שם טו) עובר גמי פוסל, אם בת סתן נישאל לשרחל והייתה עוברת ואין לו בן אחר, פוסלה מלשבו לבית אציה כנעוריה (שם טו).
ועי' חותם

הא.
נוחל ומנחיל ליכא לאוקומי כנסקו אציו, דאי נמי לא אמילד אציו הוי יומי קרוביו נכסי אציו היכא דאין נכס, אלא טחל כנסקו אמו, אם מתה זו ציוס ואפילו הא מן זו ציוס טחל נכסי אמו ומנחילן מכחו לאחיו מנחיו שאין נמי אציו, דאי לאו הא הוי יומי לא קרוביו, ולא אמרינן נפל האו ואינו בן נחלה (ערכין ג,י).
אבל עובר. אם מתה מעוברת לא יומי לא קרובי העובר, דהוא מת כרישא, וכשמטה היא לא נפלה הנכסים לו, דהיי כמו שהוא קבצי ואין יורש את אמו לאחר שמת האו להנחיל לאחיו מן האב מסיחו (שם ושיט).
ועי' ביב קמב ורשב"ם (שם).

ונוחל ומנחיל מפרש גממרא: כחטן שלם.

מפרש גממרא [ע"ב]:

גב' אשה. ואשה כי תהיה זבה וגו' [ויקרא טו] והאי קרא גנדה משמע:

בה עשרה ימים כו'. ואשה כי תזוב זוב דמה [שם] קא דריש: אדם.

משמע כל שהוא מין אדם אפילו קטן כדכתיב (גמדדר לא) ונפש אדם

מן הנשים וגו' ובקטנות משמע קרא:

נפשות. כל שיש בו נפש: **כנעוריה**.

ושבה אל בית אציה כנעוריה כלומר

אם דומה לימי נעורים ושבה ואם

לאו לא משוב: **קראי אסרוך**. דמרוייהו

זריכי: אלא **מסניסין**. מדנקט יום

אחד ולא נקט עובר דוקא נקט:

אמר רב ששם. האי פוסל לאו אלאמו

קאי אלא אעבדיו קאי והכא נכחן

שהיו לו שמי נשים וכו': **אחם גרושה**.

שהיה גרושה ועבר ונשא: **ויש**

בנים משאינה גרושה. והן כהניס

כשרים ועבדים שנפלו להן צירשה

אכולין בתרומה בשבילן דכתיב (ויקרא

כג) וכחן כי יקנה נפש קנין כספו

וגו': **ויש לו בן יום אחד מן הגרושה**.

והוא חלל ואינו ראוי לכהונה ויש לו

חלק בעבדים ופוסל את כולן מן

התרומה שאין אנו יודעין לצרור מי

מגיע לחלקן. ודוקא בן יום אחד דלראוי

לירשה אבל כל זמן שלא נולד אכולין

כולן דאין זכייה לעובר: **ונלפוקי**

מדר' יוסי דאמר. במסכת יבמות

צפרק אלמנה לכהן גדול (דף טו).

יש לו זכייה ואפילו הוא צמעי

אשה זרה השכרה לכהונה פוסלה י'

דקסצר כל זמן שהוא צמעי זרה זר

הוא וכל שכן האי צמעי גרושה הוא

דלפילו כשילד לא ירשה ראו: **לאחיו**

מן האב. דהא אין ירושה אלא לקרובי

האב: אי צעי מאבזה לירם. אפי'

חשיבנא ליה כמאן דלימיה ירמי לאחר

מיתת אציהם ואילו מאי אהי:

נוחל כנסכי האם. אם מתה אמו

ציוס שנולה הרי הוא יורשה וכשמת

הוא צאין אחיו מאציו ויורשין הימנו

נכסי אמו דאי לאו איהו הוו שקלי

ליה קרובי האם דבן נוחל את אמו.

אבל האם אינה נוחלת את בנה וכל

שכן קרובי האם שאין נוחלין אותו

דכתיב (גמדדר ה) למשפחותם לבית

אבותם משפחת האם אינה קרויה

משפחה: **אבל עובר**. שצמעיה

אם מתה מעוברת אינו נוחל

להנחיל את קרוביו מן האב:

צקצר

ומנחיל: נוחל ממאן מאביו ומנחיל למאן

בעי מיניה לירתי י אמר רב ששת ג' נוחל בנכסי האם להנחיל לאחיו מן האב ודוקא

בן יום אחד אבל עובר לא מ"ט דהוא מיית ברישא ו'אין הבן יורש את אמו

בקצר

משום דתלינן שמה כצר בשעת אכילת העבדים מת העובר צצטן ולית ליה זכייה: **ו'אי' בעי מיניה** צ'ירות בו'. וא"ת דצפרק מי שמת

(צ"ב קמב). דפריך לרב ששת מהך דבן יוס א' נוחל ומנחיל אבל עובר לא ומשני נוחל את האב להנחיל לאחים מן האב והשמה מה היתה סברה

המקשה דע"כ כריך לומר כדמשני רב ששת דאי אי צעי מיניה לירות אי צעי מאבזה לירות כדמקשה הכא וי"ל דיפרש

כמר צריה דרב יוסף שממעט בחלק כצורה אבל עובר לא ולאו משום וילדו לו אלא משום דעובר לית ליה זכייה א"נ ידע שפיר כדמשני

רב ששת נוחל את האם להנחיל לאחיו מן האב אך היה סבור דאיהי מייאת צרישא וקאמר עובר לא משום דלא קנה ובשילהי פ"ק

דערכין (דף י.) דלמר שמואל אשה שילתה ליהרג מיחן אותה כנגד הריזן שלה כדי שימות הולד תחלה הא לאו הכי הולד מת לצסוק ופרץ

ליה ממה דבן יוס אחד נוחל אלמא וולד מת תחלה הוה מצי לשנויי אבל עובר לא לומר שממעט בחלק צבור כדאמר בשמעתינן אלא

דניחא ליה לאוקומי מילתא דרב ששת דלמר הכא אציו מיית צרישא אליצא דשמואל ונלחנן האמת שיש חילוק צין מתה לנהרגה:

א'יהו' מיית ברישא. והא דתנן צפ' בהמה המקשה (חולין דף עזד). השוחט את הבהמה ומלא בה בן ט' חי יש חילוק צין מתה לנהרגה כדאמר

בערכין (דף י.) והא דלמר נמי בהשוחט י' צממה אמה והדר ילידתיה היינו נמי כשהרגה אי נמי כגון דמתה אמו מחמת לידה

דכיון דעקר הולד ללאת אז לא מיית כדלמר שמואל שילהי פ"ק דערכין (דף י.) ישבה על המשצר ומתה מחמתין אותה בשעת

ומוציאין הולד וא"ת אם כן עובר נוחל ומנחיל צישבה על המשצר ומתה תחלה י"ל דאין הכי נמי ונקט בן יוס אחד משום דפסיקא

ליה דנוחל ומנחיל אבל עובר לא פסיקא ליה ומיאה בן יוס אחד ההורגו חייב דקמתי אבל עובר לא היינו אפילו נהרגה או ישבה

על המשצר עד שילא ראשו כדמתן במסכת אהלות פ"ז (משנה ו) ומייתי לה צפרק בן סורר ומורה (פאהדין דף עז): אשה המקשה חותן

יוצא דופן פרק חמישי נדה

בנעוריה פרט צמעוברת.

לה עיין עליה כי היכי דפסלינן צריש החולץ (יבמות

לה): חלילת מעוברת מאין לו עיין עליו וי"ל דהתם לא קאמר אלא עיין

והמתן אם יהיה ולד של קיימא אבל לא מיפטרע מן היבוס משום

דכתיב אין לו וה"נ לא מיפסלא מן

התרומה צהי: **אמר** רב ששת

הבא במאי עסקינן בבהן שיש לו ב'

נשים. וא"ת למה לי צ' נשים לוקמה

צאשה אחת גרושה ויש לו בן אחד

ממנה דדוקא בן יוס אחד פוסל ולא

עובר ואכלי העבדים צצציל כל

המשפחה כולה לרצנן דר' יוסי כדאמר

ציצמות צפרק אלמנה (דף טו). ועוד

הקשה ה"ר אפרים דצפרק מי שמת

(צ"ב דף קמב). אמר רב ששת אחד

זה ואחד זה קנה צין מוכה לעובר

צין לכשתל ופרץ ליה מממני' דבן

יוס אחד נוחל אבל עובר לא ומשני

דהתם משום דאציו מיית צרישא

והשמה ליפרוך מרישא דבן יוס אחד

פוסל אבל עובר לא משום דעובר

לית ליה זכייה כדמפרש הכא רב

ששת גופיה ולא ה"מ לשנויי מידי

ס' וי"ל דסצר רב ששת דלרצנן דר'

יוסי נמי עובר אית ליה זכייה וטעמא

דעובר אינו פוסל משום סמוך מיעוטא

דמפילות למחצה דנקצות והוה ליה

זכרים מיעוטא ולמיעוטא לא חיישינן

כדחיש רבי יוסי ולהכי אוקי הכא

צכחן שיש לו צ' נשים ויש לו צנים

משאינה גרושה דכיון דיש לו צנים לא

פסיל עובר אף ע"ג דיש לו זכייה

דלא חיישינן למיעוטא דכריס כדפי'

אבל אם אין לו צנים פוסל עובר

גס לרצנן דאית ליה זכייה דצין הוא

זכר צין היא נקצה הרי הן שלה ופלגי

רב ששת אשמואל דלמר צפרק

אלמנה (יבמות דף טו). דלרצנן אכולין

צצציל כל המשפחה כולה דסצר

שמואל דלרצנן לית ליה זכייה לעובר

והשמה יחא הא דקאמר התם ט' שמת

ששת מנא אמיינא לה דמנא גר שמת

כו' ולא דמי ליה דהך צריימא כו'

יוסי דרצנן נמי לא פליגי אלא דלא

חיישי למיעוטא כדפי' ואם תאמר

דצפרק מי שמת (צ"ב דף דף קמב). גבי

גר שמת וצוצו ישראל נכסיו והיתה

אשתו מעוברת לא קנו שמעו אחרי

כן שהפילה אשתו המחזיק בשניה

קנה צראשונה לא קנה אלא לא

קנה המחזיק צראשונה כיון דלצסוק

הפילה הא צפ' אלמנה (יבמות טו):

אמרין דזכרים הוו מיעוטא משום

מיעוטא דמפילות ואין לעובר צסופו

להיות נפל חלק צעצדים וי"ל דהתם

שמת בצ' מי שמת פרץ

לרב ששת דאמר המוכה

לעובר [קנה] ממנתיוחן

דקתני בן יוס אחד אבל

עובר לא ומתריך רב ששת

דמתין כדפרץ הכא אי

בעי מיניה לירותו אי בעי

מאבזה לירותו וי"ל דמשמע

ליה לפרושי ממנתיוחן כגון

שהקנה נכסיו לאחר אם לא

יהיה לו יורש בשעת מיתה

וקמ"ל דבן יוס אחד הוי

יורש. אבל עובר לא דלא

קנה ופירושא דמנחיל הוי

כמו דמפרש הכא דמנחיל

לאחיו מן האב נכסי אמו

אבל עובר לא משום דלא

קנה ורב ששת משני דנוחל

ומנחיל הווא מילתא היא.

א"נ סיד כדמפרש רב יוסף לומר ששמעט בחלק בכורה אבל עובר לא בלאו טעמא דרילדו לו אלא משום דאין לו זכיה. א"נ הוה ידע שפיר כמו שספרש רב ששת נוחל מאחי האם להנחיל לאחים מן האב והו מפרש ליה משום דעובר אין לו זכיה:

מד.

בנעוריה פרט צמעוברת.

לה עיין עליה כי היכי דפסלינן צריש החולץ (יבמות

לה): חלילת מעוברת מאין לו עיין עליו וי"ל דהתם לא קאמר אלא עיין

והמתן אם יהיה ולד של קיימא אבל לא מיפטרע מן היבוס משום

דכתיב אין לו וה"נ לא מיפסלא מן

התרומה צהי: **אמר** רב ששת

הבא במאי עסקינן בבהן שיש לו ב'

נשים. וא"ת למה לי צ' נשים לוקמה

צאשה אחת גרושה ויש לו בן אחד

ממנה דדוקא בן יוס אחד פוסל ולא

עובר ואכלי העבדים צצציל כל

המשפחה כולה לרצנן דר' יוסי כדאמר

ציצמות צפרק אלמנה (דף טו). ועוד

הקשה ה"ר אפרים דצפרק מי שמת

(צ"ב דף קמב). אמר רב ששת אחד

זה ואחד זה קנה צין מוכה לעובר

צין לכשתל ופרץ ליה מממני' דבן

יוס אחד נוחל אבל עובר לא ומשני

דהתם משום דאציו מיית צרישא

והשמה ליפרוך מרישא דבן יוס אחד

פוסל אבל עובר לא משום דעובר

לית ליה זכייה כדמפרש הכא רב

ששת גופיה ולא ה"מ לשנויי מידי

ס' וי"ל דסצר רב ששת דלרצנן דר'

יוסי נמי עובר אית ליה זכייה וטעמא

דעובר אינו פוסל משום סמוך מיעוטא

דמפילות למחצה דנקצות והוה ליה

זכרים מיעוטא ולמיעוטא לא חיישינן

כדחיש רבי יוסי ולהכי אוקי הכא

צכחן שיש לו צ' נשים ויש לו צנים

משאינה גרושה דכיון דיש לו צנים לא

פסיל עובר אף ע"ג דיש לו זכייה